

Juha-Petri Ruohola
Puolustusvoimien ylilääkäri
Pääesikunta
21.10.2025

HE 118/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia, asevelvollisuuslakia, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja oppilas- ja opiskelijahuoltolakia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksia siten, että oppivelvollisuusikäisten opiskeluterveydenhuoltoon sisältyisi jatkossa Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastus hyvinvointialueen järjestämänä sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi sähköisestä terveystarkastuksesta, jota käytetään opiskeluterveydenhuollossa ja hyödynnetään laadittaessa ennakkoterveystarkastuksessa ehdotusta arvioksi palveluskelpoisuudesta. Tätä sähköistä terveystarkastusta ei kuitenkaan käytettäisi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa.

Esityksen mukaan Puolustusvoimien terveystarkastuksen käyttö säilyisi vuoden 2027 loppuun ja sähköinen terveystarkastus olisi hyödynnettävissä ennakkoterveystarkastuksessa ensimmäisen kerran vuonna 2028.

Terveydenhuoltolaissa säädetyistä Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastusta koskevasta korvauksesta hyvinvointialueille luovuttaisiin 1.1.2027.

Puolustusvoimien lääkintähuollon lausunto

Puolustusvoimien lääkintähuollon näkemyksen mukaan Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastusten järjestäminen osana opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusta hyvinvointialueen toimesta on perusteltu lakimuutosesitys. Koko ikäluokalle suunnatut ja opiskeluterveydenhuollossa toteutetut yhdistetyt terveystarkastukset selkeyttäisivät terveystarkastustoimintaa, vähentäisivät päällekkäisiä terveystarkastuksia ja muodostaisivat kokonaiskäsityksen nuoren henkilön terveydentilasta ja toimintakyvystä, joka osaltaan vaikuttaa myös henkilön palveluskelpoisuuden arviointiin. Puolustusvoimien lääkintähuollon arvion mukaan lain muutosesityksessä oleva oppivelvollisuusikäisten opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvä Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastus hyvinvointialueen järjestämänä sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta on myös oikea-aikainen kutsuntojen ajankohtien kannalta.

Sähköisen terveystarkastuksen käyttöönotto yhdenäistäisi terveystietojen keräämistä ja poistaisi Puolustusvoimien tarpeen lähettää kutsunnanalaisille postitse kyselyä

terveydentilan selvittämiseksi. Tämä muutosesitys on niin ikään tervetullut kehityssuunta terveystietojen keräämiseksi.

Esityksessä ehdotetun muutoksen myötä Puolustusvoimat ei enää suorittaisi erillistä korvausta kutsunanalaisille ja asepalvelukseen hakevien naisten perusterveydenhuollossa suoritetuista tarkastuksista, tutkimuksista ja toimenpiteistä sekä lääkärin osallistumisesta kutsuntatilaisuuteen, mikä toteutuessaan vähentäisi merkittävästi hallinnollista työmäärää. Esityksessä on mainittu, että korvausvelvollisuuden poistuessa voi muodostua pieni riski sille, että Puolustusvoimien rooli ennakkotarkastusten sisällön määrittelyssä voisi vähentyä. Asevelvollisuuslain mukaan Pääesikunta antaa tarkemmat määräykset palveluskelpoisuuden määrittämisen lääketieteellisistä perusteista. Palveluskelpoisuuden ja palvelusturvallisuuden varmistamiseksi Puolustusvoimien vastuu tämän kokonaisuuden osalta tulee olla selkeä myös jatkossa.

Puolustusvoimien lääkintähuollon näkemyksen mukaan on erittäin tärkeätä, että asevelvollisuuslain muutosesityksessä edellytetään jatkossakin tarpeellinen määrä lääkäreitä mukaan kutsuntoihin. Lääkärin mukana olo ikäluokan pakollisissa kutsunnoissa on ainutlaatuinen keino nuoren henkilön syrjäytymisen uhan havaitsemiseksi.